ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — SIXIÈME ANNÉE — ԳԱՇԻՐԷ 11/24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1904

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ե. ՓՈՐՈՍԵԱՆ

ՀԱՍՑԷ

E. TOROSSIAN

Direct. - propr. du journal Arménien

ARCHALOUYCE

LE CAIRE (EGYPTE)

Չի հրատարակուած ձեռագիրները
եւ չի՛ն տրուիր։

ԱՐՁԱԼՈՅՍ

ԿԻՍԱՄՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՊԱՏՄԱՆԴ

ԽՊԻՊՈՏՈՍ

Տարեկան գրոշ - ոսկի	60
Վեցամսեայ „	30

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Տարեկան ֆրանկ	20
Վեցամսեայ »	12

Բաժանորդագինը կանխիկ է՝ եւ ծանուցումները կ'ընդունուին մասնաւոր համաձայնութեամբ։ Բարեգործական Ընկերութեանց համար 50 առ հարիւր զեղչ կ'ըլլայ։

ՇԱԲԱԹ ԹԻ 450 — ԱՐՇԱԼՈՅՍԸ ՁԵՌՔԷ ՉԻ ԾԱԽՈՒԻ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻՆ

Անցեալ Օգոստոս ամիսէն կ'ըսկսի մեր վեցերորդ տարեշրջանը, և կը ցանկանք յայտարարել թէ՝ տակաւին չատ մը բաժանորդներ չեն բաւեհաճած իրենց պարտքը հատուցանելու փոյթն ունենալ։

Եթէ միայն մեր յարգելի բաժանորդներուն վստահէինք, ըսել է որ չատ արգահատելի պիտի ըլլար մեր վիճակը։

Կրնանք ուրիշ դէպ մեր վեցերորդ շրջանին սկիզբները, յիշեցնել որ նախորդ շրջաններուն իրենց պարտքը հատուցանելու չ'փութացող բաժանորդները հաճին իրենց հին հաշիւները կարգադրել և մեզի դիւրութիւն պատճառել մեր դժուարին գործը անսայթաք առաջ մղել կարենալու համար, եթէ չեն ուզեր որ հրատարակութիւնը մեզմէն հետ բաղդատելու առիթները կորսնցնենք։

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԷ ՄԸ ՅԵՏՈՑ

Առաջին անգամ այս «արձակուրդ» բառին հանդիպածը, պիտի կարծէ թէ՝ Դահիրէի հայոց վարժարանին հրապարակ դրած ա՛յնչափ կնճռոտ խնդիրներովը պիտի զբաղինք. որովհետև՝ արձակուրդը մեր մէջ աւելի վարժարանական բառ մ'է...։

Թո՛ղ չ'վրդովին սակայն հեռիէն կամ մօտէն այդ վարժարանական խնդրոյն հետ կապ ունեցողները։ Դոնէ առ այժմ՝ այդ խնդրով չէ որ պիտի զբաղինք. այլ՝ մեր արձակուրդովը՝ որ բաւական երկարեցաւ, և մեր երկար լեզու թարեկամներ իրաւունք ունենալ կարծեցին քանի մը հարիւրամեթր ևս երկարելու իրենց լեզուն, այնպէս որ՝ Տարպ-էլ-Կինէդային մինչև Մանսուր Բաշա, Վառնայէն մինչև Դահիրէ Ալէքսանդրիայէն մինչև Թանթա ամբոխեան կախեալ կամուրջներ հատատելու հարկ չ'ձգաց, որովհետև անոնց սահմանուած գները կատարող երկաթ լեզուներ կային և անոնց վրայէն կոխատելով անցնիլը աւելի օրինաւոր պիտի ըլլար...։

Այսչափ միայն այս առիթու տեղի ունեցած այն բոլոր բարբաչանքներուն համար, ուրկից կապկաճաշակ հեղինակները յարմար առիթ սեպեցին քանի մը կարճ վայրկեաններ ինքզինքին ցոյց տալու։ Մենք դառնանք մեր արձակուրդին։

Իրապէս արձակուրդ մը չէր մեր քանի մը օրուան դադարը. հարկ չենք տեսներ անոր համար հրապարակ բան մը խօսելու. մեզի տեղ դրուած գործերը չատ աւելի բարձրաձայն կրնան խօսիլ և հաստատել թէ՝ մենք աշխատութենէ փախչելու նպատակ չէր որ «Արշալոյս»ը չէ՛ինք հրատարակեր. այլ՝ յարմար տեսած էինք կարճ ժամանակի մը համար ընդհատել զայն, անոր չունչը՝ նկճէ կարելի եր, չատ աւելի երկարելու յուսով, ու չենք կարծեր թէ մեր նպատակին մէկ սխալած կ'ըլլանք։

Արդ՝ կը վերսկսինք մեր գործը աւելի հաստատուն հիմերու վրայ դրուած, որչափ ալ մեր այս յաղորդութիւնը քիչ մը անհանգստութիւն պատճառէ մեր նախանձախնդիր բարեկամներուն մտանգ։

Առաջիկայ Նոյեմբերի 1էն ընկերակցիլ «Արշալոյս»ի նորակազմ Վարչութիւնը գործի պիտի սկսի և ապահով ենք թէ՝ այս վերջինները՝ որ մեր հրատէրին պատասխանեցին, չատ լուրջ դէմքեր են և մեր անցեալ տարուոյ խմբագրական Վարչութեան խնդկատակ ու ծաղրելի բառնասիօրեականերուն հետ պէտք չէ որ բաղդատուին։

Առ այժմ այսչափ միայն մեր արձակուրդի մասին, հետզհետէ առիթ պիտի ունենանք անդրադառնալ մեր քայլարութիւնները ընդարձակելու և զօհացնելու մեզմով ամենէն չատ հետաքրքրուողներն անգամ։

Ե. Թ.

ՏԻԳՐԱՆ ԲԱՇԱՅԻ ՄԱՀԸ

Մեր կարճ դադարի միջոցին էր որ հանդիպեցաւ վսեմ. Տիգրան Բաշայի տխրահրաւէթ մահը։

Ներկայ տարուոյ Օգոստոս 1ին, մանաւորաց ուղղուած հեռագիրներ ծանուցին տխուր լուրը թէ՝ մեծատ Տիգրան Բաշա Էվիան–լէ–Պէնի մէջ, ուր կը գտնուէր իր առողջութիւնը դարմանելու համար։

Կայծակի արագութեամբ տարածուեցաւ սգաւոիթ լուրը քաղաքիս մէջ, և անոր մահուան վրայ սգացողներուն թիւը մեծ էր։

Տիգրան Բաշա՝ բացի եգիպտական կառավարութեան ընծայած բազմագիմի օգուտներէն, որոց համառօտ թուումն մասանցը ըրած ենք արդէն իր կենսագրականը հրատարակելու առիթիս (տես Արշալոյս թիւ 338) ազգային գործոց տեսակէտով ալ յիշատակելի է։

Արդարև եղած են քննադատողները իր ազգային գործունէութիւնը՝ իբր մշտական Առենապետ Գահիրէի Ազգ. երեսփ. ժողովոյն, սակայն անոր անձին մատուցուած ընդհանուր յարգանքը անժխտելիօրէն կը հերքէ այդ քննադատութիւնները։

Ենթադրենք պահ մը թէ՝ Տիգրան բաշա վեց անգամ հրաժարեր իր Առենապետութեան պաշտօնէն և վեց անգամ ընտրութիւն տեղի ունենար, ապահովապէս վեց անգամն ալ գարձեալ իրեն անունին պիտի որուէին քուէները, ինչպէս վերջին երեսփոխանաց ընտրութիւնը այդ կը հաստատէ։

Եթէ Տիգրան բաշայի ազգային գործունէութիւնը քննադատելի ընդ պարագայ մը, այն ալ, ո՛և է կերպիր ենք անձամբ լսելու համար մի՛ջոցները պակասելը կրնայ եղած ըլլալ, ուստի Տիգրան բաշա միշտ ազգային տեսակէտով ալ ամէն քննադատութիւններէ վեր կը մնայ և մենք համոզուած կը յայտարարենք թէ՝ յանձին Տիգրան բաշայի ազգին ըրած կորուստը մեծ և անդարմանելի է։

Տիգրան բաշայի մահուան առթիւ՝ ըլլա՛յ համառօտ, ըլլայ ընդարձակ կենսագրական նօթերը ընելու պէտքը չենք զգար անոր նուիրուած յատուկ հրատարակութիւն մը ընելու պատրաստուած ըլլալնուս համար. առ այժմ անոր վրայ ոչքաչն է մեր բաժինը, և այդ առիթը կուտայ մեզի «Թէ իմս հայրենեացի» անմոռանալի հեղինակը, մեր միակ հին բանաստեղծը Սիմոն Ֆելէկեան, հեռաւոր արտասահման տոպրակով՝ ղրկած «Արշալոյս»ի միջոցաւ կը նուիրէ հանգուցեալ Տիգրան բաշայի յիշատակին։

ՕԶԲԵԹԳ

Ի սգալի մահ Վսեմափայլ Տիգրան Բաշայի տ'Ապրօ, որ զրաւեցաւ ի կենաց՝ ի հասակի 56 ամաց։

Մեր զգեցար հայոց աշխարհ,
Լացաւ հայ ազգ, հայրենիք,
Արարատեան ղայող ձնար,
Առաւ ողբեր սգաւորիկ։

Աւետ կորուիկ գայր հեծեծանիք,
Եւ աւետ կորոյ արտասուիք,
Հայկայ դաշտերն առ հասարակ,
Հաւակցան ի խոր սուգ։

«Ազգասիրին Բագրատունեան (1)
Գերեզմանին ձայն մեկնար,
Թէ վառ արեւ մեր հայկական,
Մեր աներևին պահեցար։

«Լացէ՛ք, լացէ՛ք, հայ մանկտիք,
Եւ Օրհորդ հայկազանց,
Լացէ՛ք զանի եկեղեցիք,
Զի արժանի է ղալեաց։»

Ըսաւ, լռեց, դադրեցաւ,
Մեր հայ աշխարհն ի հիւանդ,
Անկեղծ հայուն սիրտ դառնացաւ,
Ընդ այս կորուստ մեծ կենաց։

Իր բախտ սկոծ գլուխն իվեր,
Բայլեամբ առաւ Մասեաց սար,
Եւ արտասուիս ու կարեկեր,
Հոգւոց հանեց վշտահար։

Նոյն ժամ հարցուց «ու ի՞նչ եղաւ,
Հարուստ, գիտուն, կամ ու քաջ,
Իր արեւին զրկուեցաւ,
Մարմիրոսաց ընդ առաջ։

«Ո՛չ, այլ Տիգրան մահեց իսպառ,
Թէ խորհրդոյ այս կեանքիս,
Եւ վերացաւ յերկնից կամար,
Ց'անմահս կայան անմահին։»

Անեծ եւ զայն իր յառեց,
Իր որդեկաց երկոքին,
Եւ ի յերկնից զանոնք օրհնեց,
Ընդ պարծանիք իւր զաւակին։

ՍԻՄՈՆ ՖԵԼԷԿԵԱՆ

(1) Տես կենսագրութիւն Տիգրան բաշայի տ'Ապրօ, հրատարակեալ յԱրշալոյս լրագրի, (Չորրորդ տարի թիւ 337–38) յորում պատմական ապացուցութեամբ հաստատուած է, թէ՝ ինքը Տիգրան բաշա, Բագրատունեան թագաւորաղն գերդաստանին յաջորդներէն մին է։

Ծ. Ծ.

ՊԱՏՐԱԳԸ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Մ. Յ. ԼԱԶԻՆԵԱՆ

ՄԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱԶԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Շարա Դոս–Պէյ թիւ 24

Մեծ քանակ և փոքր քանակ կը վաճառուի նորաձեւութեան վերաբերեալ ամեն տեսակ ապրանքներ, նաև ֆրանսական և անգլիական ֆիլտիքոս ֆանելաներու և գուլպաներու ամենալաւ տեսակները, ինչպէս նաև չապկիները, տուպլէ կօճակները և ճաշակաւորմամբ գրաւաթները։

Վաճառուածները տեղն կ'ուղարկուին կանխիկ, և մանաւանդ պայմաններով արտառիկ։

ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԵՐ

—Դէզէսկուէթիւնը Աստուծոյ ստորագրութիւնն է, իր ձեռակերտներուն վրայ։

Ճօն Ճէյմս Րըսքին

—Բան մը չ'գիտնալու ապահով միջոցն է ամէն բան միանգամայն սորվիլ։

Ժօրժ Սան

—Մարդ երբէք չափազանց տեղ չ'ունի ապրիլու համար, բայց միշտ բաւական տեղ ունի մեռնելու համար։

Ա. Տիւմա Որդի

—Մարդ կատարեալապէս կը ծաղրէ լոկ այն ծիծաղաշարժ բաները՝ որոնցմէ քիչ մը ունի։

Սիմ Ճոն Տ տէ

—Բանաստեղծները համեստութենէ զուրս ամեն բան կը չափազանցեն։

Ֆլորիս Հիւկ

—Երիտասարդութիւնն այնչափ վշտակրած չէ՝ որ կարենայ մխիթարել։

Էրնեսթ Լըկուվէ

—Երբ մարդ զուրկ է գաղափարներէ, բառերը կը դնէ անոնց տեղ։

Կէրի

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Հրատարակուած

ՆՈՒՊԱՐ ԲԱՇԱՅԻ ԱՐՋԱՆԻՆ

ԲԱՅՄԱՆ ԱՒՏԻԻ

Աղեքսանդրիա 3 Յունիս 1904

Մուագրեց եւ պատրաստեց

ԵՂԻՇԷ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ԳԱՀԻՐԷ

Տպագրութիւն «ԱՐՇԱԼՈՅՍ» Լրագրի

1904

Ներկայ Սեպտեմբեր ամսոյ 18 ին աւարտեցաւ վերոյիշեալ պատկերազարդ գրքոյկին հրատարակութիւնը եւ մօտաւորապէս հրապարակ պիտի ելլէ քաղաքիս «Հայկական Աղքատախնամ Ընկերութեան» միջոցաւ, որուն նուիրած է հեղինակը՝ գրքոյկին վաճառման ամբողջ հասոյթը։

Թէեւ որոշ գին մը նշանակուած չէ հրատարակութեան վրայ, բայց կարժէ որ, անկէ ստացողները՝ գոհացնեն Աղքատախնամի Գործադիր Վարչութիւնը, որ հետզհետէ աւելի լաւ տարամասրութիւններ ցոյց կուտայ ազգին աղքատները մխիթարելու։

Նուիրատուութիւնները պիտի հրատարակուին։

ՆԱՄԱԿ ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱՑԷՆ

ՋԷՅԹՈՒՆԻԲԱՐԵՒՐԱՅՀ

Ասկի մկոտիկս տարի ատաջ Ջէյթունի բարեփուց ընկերութիւնը հիմնուեցաւ, եւ քանական ժամանակ շարունակեց կանոնաւոր ընթացք. բայց այս վերջի ժամանակները ձայնը չեղեր, եւ ալ բաղդը ունեցած եմ այդ ընկերութեան մէկ անդամը ըլլալու, ուրեմն եւ իրաւունք ունիմ հարցնելու թէ ինչ եղաւ այդ ընկերութիւնը. ինչո՞ւ ատնավաճառները չեն գանձուիր։ Կը ղանեմ թէ Գործ. Ժող. պաս. անդամոց մէջ երկպառակութիւն ծագած է, ընկերութեան կանոնագրին գրեալ յօդուածներեն մի քանիին բռնաբարուած ըլլալուն համար. ուստի իբր անդամ եւ իբր փափաքող այդ ընկերութեան յառաջդիմութեանը՝ կուգամ խնդրել եւ պահանջել նոյն ընկերութեան Երեսփոխանական Ժողովին որ Ընդհ. Ժողով մը գումարէ, ուր կարող ըլլանք մենք բոլոր անդամներս ալ ներկայանալ ըլլալ շարժառիթին գանձուելիքներու յայտնման, եւ իրողութեանց պատճառներուն։ Բացի այդ վերոյիշեալ պատճառեն՝ կը ղանեմ թէ կորագրական եւ անհատական խնդիրներ ալ ընկերութեան մէջ մուտ գտած են. սակայն պիտի է գիտնալ որ այս տեսակ հանրօգուտ կազմակերպութեանց մէջ կուսակցական կամ անհատական խնդիրներ չեն մտներ. եւ մենք պիտի խնդրենք որ գոնէ ի սէր ազգին բշնուառ որբերուն՝ անյապաղ Ընդհ. Ժողով մը գումարուի, որպեսզի վերջ մը տանելով այս անհեղութիւնները։

ԸՆԿԵՐ ՄԸ

ՔԱՀԱՆԱՅԱԿՈՉՈՒԹԻՒՆ

Ահա ձեզի նոր չինուած բառ մը. գանակոծութիւն լսած էիք ու հայ բառարաններուն մէջ ալ կարելի է գտնել, պէտք ունեցողը թող վնտռէ. իսկ Բահանայակոծութիւն. ասիկա նոր հնարելու առիթը անցեալ օր «Թէնարտիէի կրպակին մէջ — իմ՝ Լսարան ըսուած անօգուտ օճաղը, որ ալ Գահիրէի հայ ժողովրդին ուսին վրայ բալորովին աւելորդ ու անտեղի ծանրութիւն մ'եղաւ — տեղի ունեցած ծանր միջադէպի մը պատճառաւ։

Անցեալ օրեր բարեկամներու հետ տեսակցութեան մը ատեն, երբ խօսքերնիս Գալատեան վարժարանի տեղւոյն, դիրքին, ու զայն շրջապատող ազատ, նեղ ու սարդիոստայնալից փողոցներուն վրայ դարձաւ, անմտօրէն մին իրաւամբ այդ Տարպ–էլ կինէնային համար յղ քոռ տէ տիապ. յղ անունը տուաւ. և իրաւի ալ հոն է որ տեղի կ'ունենան ստէպ գզուըռտուքները, սպանութեան փորձերը, և քահանայակոծութիւնները։

Մեղք որ այդ փողոցներուն աբեղեան հիւսիսային սահմանին վրայ մեր եկեղեցին, առաջնորդարանը, վարժարանը, աղքատախնամին խորհրդարանը ևն. կը գտնուին, իսկ արեւմտեան կողմը, են վերի գլուխը չ'ըսելու համար, Լսարան օշամախը։ Ալ պէ՞տք է որ այսչափ բարեկրթիչ (*) հաստատութեանց մէջ տեղի ունենան ա՛յնպիսի դէպքեր, որ լսողին ղարմանք և մխիթարութեան կը պատճառեն։

Թէ ինչ տեղի ունեցած է ասնիկայ պատմենք, ստոյգ աղբիւրներէ մեր լսածները նոյնութեամբ ներկայացնելով։

Անցեալ չաբթի մէկ, Տէր Աբեթիս Քահանայ Շաղոյեան Լսարան թամբասատուն կերթայ, Զէյթունի բարեսիրայ ընկերութեան անգամներուն հրաւիրագրեր պատրաստելու համար, ու հոն, սեղանի մը վրայ նստած առանձինն իր աշխատութեամբ զբաղած կ'ըլլայ։ Պէտք է աբելցնել թէ՝ Լսարան ըսուած տեղը ընդ միշտ ամայի ու անմարդաբնակ անապատներու կը նմանի, երբ անոր վարչութիւնը տասնհինգ պարտուն հրամայական խոպոտ ձայները երբեմն արձագանգ չեն տար հոն. պարոններ՝ որոնք մինչև ցարդ չեն կրցած հասկնալ թէ՝ այդ Լսարան ըսուածը իբրենց հրաշալի վառարանի պատուհանդանը ըլլալու յատկութիւնները զուրկ է և գոյութեան ալ իրաւունք չ'ունի հիմայ, ու այս բանին վկայ է անոր այցելուներէ ընդ միշտ զուրկ Ճալը, որուն պակասը լրացնել կը կարծեն իրենց հրեշեղի ներկայութեամբը որուն համար ամմտական բաւական կլօրիկ գումար մը հայերու դրպանէն տանուելով յուսալիս կը վատնուի։

Մեր պատմութենէն չգիտցողներուն համար աբելցնենք որ Օննիկ Թումանեան անունով շարքաքսական պարոնը, չ'գիտցուր իր ինչ տեսակի յանդգնութիւնը ապացուցանելու համար, կը յարձակի հայ քահանային վրայ և մինչև քահանային ինքզինքը գտնելը մէկ քանի զօրաւոր հարուածներ կը տեղատարէ անոր դլխին, երեսին և ուրիշ տեղերուն վրայ, ու կծիկը կը դնէ։ Հոն գտնուող փէլլահները՝ հաղիւ թէ արկածին գիտակ կ'ըլլան ու քահանային օգնութեան հասնիլ կ'ուզեն, սակայն ինչպէս ըսինք, յարձակող պարոնը արդէն փախած էր։

Այսպիսի դէպքը պատմելու համար այս անգամ առաջիկայ թիւով մեր հետաքրքրութեան արդիւնքը պիտի հաղորդենք թէ՝ մեր ազգային Առաջնորդարանը ինչ միջոցներ ձեռք առած է հայ քահանայի մը դէմ եղած այս անարգանքին պատիժը տալու համար և թէ Օննիկ Թումանեանի շարքականը ինչ արդարացի պատճառներով հայերու կրօնքին պաշտօնէին վրայ յարձակելով, հայու նուիրականութիւնները ոտքին տակ առնելու կը յանդգնի։ Մենք այժմէն երկու բառով լսանք թէ՝ Պ. Օննիկ Թումանեան իր արարքով ո՛չ թէ քահանային անպատուել ու անարգել ուզած է, այլ ամբողջ հայութեան պատիւը ոտնակոխել։ Եթէ այդ քահանան ծանր յանցանքի մը մէջ գտնուած է իսկապէս, ինչ որ չենք կարծեր, զայն օրինաւորապէս պատժելու գործը ձեռնհաս իշխանութեան կը պատկանի, և ոչ թէ ո՛և է Օննիկ Թումանեանի մը, որ մեր կրօնքին ալ չ'պատկանիր, այլ հրէաներուն հետ շարաթը կը պահէ . . . .

ԹՒԶՆԻԿ

ԱՋՊԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՀ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

Ամենէն լուրջ և գործնական միջոցն է որ վերջերս ձեռք առած է Վեհ. Հայրապետը, Հայաստանի մէջ հայերու վրայ լ գործ գրաւած վայրագութեանց դէմ պատուար մը կանգնել փորձելու համար։

Թէպէտև Վեհափառին այս վերջին տնօրինութեանը մասին հայ թերթերէն ոմանք պահ մը վերապահութիւններ ընելու ձեւեր առին, բայց պատեհացան ալ որ՝ Հայրապետական որոշման իսկութիւնը հաղորդեցին մեզի. այն է՝ երկու եպիսկոպոսներ Երուսաղէմ աերութեանդ մօտ ղրկել, անոնց ուշադրութիւնը հրաւիրելու համար թրքահայերու անտանելի կացութեան վրայ, և պահանջել անոնցմէ Պերլինի վեհաժողովին սորդրած 61րդ. յօդուածի պարզագրութիւնը։

Վեհ. Հայրապետը այս պատգամաւորական պաշտօնը յանձնած է Հնդկաստանի և Պարսկաստանի՝ ինչպէս նաև Ամերիկայի առաջնորդ Գեր. Այվազեան և Սարաճեան եպիսկոպոսներուն, որոնք արդէն իրենց պաշտօնին ձեռնարկած և վերջերս ալ Փրանսական Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէյէն և նոյն տերութեան Արտաքին Գործոց Նախարար Պ. Տէլքասէյին հետ տեսակցած և իրենց առաքելութեան նպատակը բացատրած էին. և թերևս՝ մինչև ցարդ ուրիշ նորանոր քայլեր ալ առնն միևնոյն նպատակաւ։

Մեր յեղափոխական կուսակցութիւնները, որոնք բաւական լայն միջոցներ ունին իրենց վտանգաւոր չարժումները ի ձայն փողոյ և թմբկի ծանոթացնել հայերու և նոյն իսկ ուրիշ ազգերու ալ, սակայն այդ ամենուն դէմ մեր սիրելի թշնամին, թուրք իշխանութիւնը, զրպռւած մտքերը հանդարտեցնելու համար առարկութիւններ կարող է ընել, «խռովարար» ներու պարզ ներկայացնելով դէպքերը. սակայն ինչ պիտի կրնայ պատասխանել արդեօք մեր ազգին դլուխը եղող պաշտօնատան մը — կաթողիկոսարանին — բրած օրինաւոր և պաշտօնական դիմումին։ Վեհ. Կաթողիկոսը՝ այս վերջին գործնական քայլովը, իր ազգային այնչափ փայլուն գործունէութեան արձանագրութիւնը քով նոր ու կարևոր էջ մը կը բանայ, բայց երկինք որ իր ձեռնարկած քայլերը յաջողութեամբ արդիւնաւորուէին և փափաքները պսակաղարդէին։

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ

Մեր ընթերցողները գիտեն թէ՝ Գահիրէի երեսփոխաններու դրեթէ կէսին ընտրութիւնը համեմատականի ենթարկած էր և երևան եկած խոչըն-

ՀԱՅԱՍՏԱՆ (ՌՍՏՓՎԳ)

3. ՓԻՄՊԱՆՈՓ Կ.Պ. ՀԿԾ

ՊՈՎՈՏՅԱՆ ՓԱՌ

ՊՐԵՍ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՎԱՅՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

Տպագրության ստորագրված է 689 : Պատվեր՝ 1298։ Տպաքանակ 2 հազար

Հասցե՝ Երևան, 375010, Մաշտոցի պող., 42։ Հեռ. 56-22-42, 56-22-43

Գրաշարվել և էջադրվել է համակարգչային համակարգում

Տպագրվել է «Պոլիգրաֆ-Պրինտ» ՍՊԸ-ում

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՎԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՎԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

ՀՐԱՆՈՒՇ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՎԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

ՎԱՀԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՎԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

ՎԱՀԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՎԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՏԵՂԱԿԱԼ ՎԱՀԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՎԱՅՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՍՊԱՌԻՉՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՎԱՅՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՎԱՅՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՎԱՅՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՍԻՆԿԸՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՑՅՈՒՑԻՉ Ժ . ՆԱՑՏԼԻՆԿԵՐ

Գլավաքի փողոց . Խաշնէտարի սեփականութիւն , Պրիսթօլ Օթէլին ճիշտ դիմաց Գաֆէ Տը Լա Պուրսի կից

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 6500 ՄԱՄՆԱՁԻԼԳԵՐ ՈՒՆԻ

աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԷՐներն են եւ ասոնցմէ մինչեւ ցարդ 17, 000, 000 ծախուած է ։

400 է առելի վկայական եւ մեդալներով վարձատրուած, երաշխաւորեալ մեքենաներ.

ԱՄԵՆԷն ՄԵԾ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արուեստահանդիսին մէջ ստացած է ։
ՀԱՑԹԱՑԹԻՂ ԲՐՈՒՍԻՈՑ ՀԱՑԹԱՑԹԻՂ ԱՆԴԼԻՈՑ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ
ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐԲՈՒՆԻՒԻՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐԲՈՒՆԱՑ
ՀԱԹԱՑԹԻՂ Ե . Բ . ՄՏԻՎԱՆԱՆ ՏԱՆ

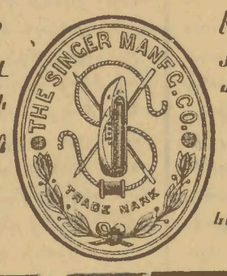

Զրի դասեր և նորոդութիւններ, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից համար , յաճախորդաց տուներուն մէջ ։

Վճարման դիւրութիւն

Փոխանակութիւն հիներու եւ նորոգութիւն ամէն կարգի Մեքենայից

կեղծերէն զգուշանալ , ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿԷՐի յատկանիշին

— —

ԻՆ ՉԱՓԱՒՈՐ

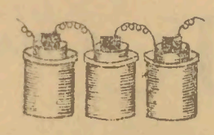

ԹԱՋԻԿ Ս . ԷՏԻՐՆԷԼԵԱՆ . — Ամէն տեսակ մետաղեայ կարասիք կը նորոգէ , կը մաքրէ , կ'ոսկեզօծէ եւ կ'արծաթզօծէ խիստ տակուն եւ անհատապէս արժան գնով ։
Խան–Խալիլ Մա'ասիս փողոց։ 490

6. ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆԸ. — Մախու գիրքեր ։ Հաւաքածոյ չորս տարուան Արշալոյսներու , գին 240 ղրշ . ոսկի ։ Ցաւերդք Հայրենեաց (Թղթակազմ) 10 ղրշ ։ Ազգային Սահմանադրութիւն , 12 ։ Մասուն և Զէյթուն, 10։ Գող Մժաւ, 8։ Զուարճալի անեքտոթներ, 5 ։ Հիւծախտի դարմանման ամենայայտնի միջոցը, 3 ։ Ճամբորդութիւն ի Զուիցերիա , 3 ։ Եղիպտոսի գունաւոր քարտէսը , ղեկչնալ գիներով ։

ԳՈՂՈՎՈՒԻԴ
ԿԻՍԱՄԵԱՑ ՀԱՆԴԷՍ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐՆ

Եգիպտոս՝ տարեկան Ղ . Ո . 25
Վեցամսեայ » 14
Արտասահման տարեկան ֆր . 7, 5
Վեցամսեայ » 4 5

Հասցէ A . Balyan
Egypte Le Caire

ՎԻՊԱԹԵՐԹ
ՀԱՆԴԷՍ ՎԻՊԱՍԱՆԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐՆ
Պուլկարիա տարեկան 5 ֆր . Արտասահման տարեկան 6 ֆր . Ամերիկա 1 տոլ . 20 սէնդ . Ռուսիա՝ 2 րուպ . 30 կոպեկ .
ՕՆՆԻԿ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ
Հասցէ՝ REVUE VIBATERT ,
Imprimerie Orientale , VARNA Bulgari

ՏՕՔԹՕՐ Օ · ԿԻՒԼՄԷԶ
ՄՈՒՍՏԻ ՍԷՏՆԱՎԻԻ ԴԻՄԱՑԸ

—o—

ՏՐ . Օ . Կիւլմէզ ժամանակէ մը ի վեր Փահրէ հաստատուած է , եւ նորագոյն գրութեամբ կը գարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ ։

Իր մասնագիտութիւնն է բաց ի զանազան ախտերու բուժումէն , ականջի , քիթի եւ կոկորդի հիւանդութեանց գարմանումը , ինչպէս նաեւ ի մանուածոյի մանկանց հիւանդութիւնները ։

Առաւօտեան ժամը 9—11 եւ երեկոյեան 3—5 հիւանդ կընդունի իր բնակարանին մէջ ի Մուսքի Սէտնավիի դամաց ։

Վկայեալ աղքատները ձրի կը գարմանէ ։

455

Մ · Ս · ԹԷՎԷՔԷԼԵԱՆ

Վաճառատուն ի Շարա Մունամէհ Ալի , Մօտ Հետի կից · թիւ 106

Կը վաճառէ նորաձեւութեանց համաձայնող զանազանութիւններ . ֆէսափքաս ֆանելաներ , գուլպաներ , կօշիկներ, փողկապներ. օձիքներ եւ ֆօլներ տուպլէ գաթիններ , մատանիներ, օղեր, բօրթ–մէններ, ամէն տեսակ ասեղնագործութիւններ , տղոներ տեսակէ Օ–ար–գօլնեը՝ չափաւոր գիներով ։

Գրական առարկաներ իրենց բոլոր տեսակներով ։ Ազգային սահմանադրութեան տետրներ եւ «Ծաղերգք Հայրենեաց» գրքերէն ։

Կազի վառարաններ տակուն եւ համեմատաբար արժան գիներով ։

Ձիւղ մը ունի եգիպտական ընտիր Սիկարէթներու՝ ձեռքով չինուած , որոնք չատերէն գնահատուած են արդէն ։

Սիկարէթներու վրայ ապսպրանքներ կ'ընդունի, յանձնարարողներու ճաշակին համաձայն պատրաստելով . գոհացնելու պայմանաւ ։

475

ԱՒԵՏԻՍ ԳԱԲԱԿԻԼԵԱՆ . — Ձափի վրայ զգեստներ կը պատրաստէ ։ Իր աշխատանոցը կը գտնուի Մանսուր Բաչա Խալիճ, Թրամվէյի գծին վրայ ։

ՀԱՍՑԷՆԵՐ

ՎԱՀԱՆ ՄՈՄՃԵԱՆ . — Կը պատրաստէ ոսկիէ և արծաթէ զարդանկար–մինեդի և դրուագեալ պատուազաններ։ Ապտինի գարագօլին դիմաց , Մփինքս դեղարանին կից . և մասնաճիւղ ունի ի Շարա Մուհամմէտ Ալի, Աթֆէլթ–էլ–էնապա թիւ 1

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ — «Արշալոյս»ի Տպարանը եւ Խմբագրատունը տարօրոյս Մայիս 1էն սկսեալ իր նախկին տեղը փոխադրուած է , այսինքն Մանսուր Բաչա Խալիճ . Մուհարրէմ պէյի դղեակին քով . հետեւաբար ո՛ եւ է յանձնարարութեան համար ըստ առաջնումն պէտք է հոն դիմել ։

ՀՐԱՆՏ ՓԱՓԱԶԵԱՆ . — Ամերիկեան մեքենագէտ ։

Ամէն կարգի մեքենաներ կը նորոգէ , կը լարէ եւ գործածելի վիճակի մէջ կը դնէ ։

Բէթրոլի վառարաններուն աւրուած մասերը կը չտկէ եւ անոնց գործածութիւնը կը դիւրացնէ ։

Կարի մեքենաներու վնասուած մասերը չինելով նորի կը վերածէ ։

Գործատեղին է Պազար Մուրուր թիւ 42 ։

ՀԱՇՈՒԱԿԱԼ . — Երիտասարդ մը որ հայերէն հաշուակալութեան եւ թղթակցութեանց համար մեծ փորձառութիւն ունի եւ մէկ երկու ուրիշ լեզուներու ալ ծանօթ է , կը փափաքի այցելու հաշուակալի պաշտօն ստանձնել . դիմել Թէրթիս Խմբագրատունը ։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ

(49)

ՍԷՒ ԱԴԱՄԱՆԴԸ

Հեղինակ՝ ԲԻԷՌ ՍԱԼ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա .

ՇՓՈԹՈՒՄՄ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մահաբեր լուրթիւն մը կը սիրէր այժմ Շէհնէյի մէջ եւ Իզապէլի եւ իր մօրաքրոջ օրերը կանցնէին արցունքներու եւ յուսահատական միօրինակութեան մը մէջ ։

Ինչպէս Բարիզի մէջ , հոս ալ Տիկին Քարթրէ հրամայած էր որ ամէն օր ցած ձայնով խօսի . ծառաները առանց ոտնաձայն հանելու կը քալէին . դռները ամենամեծ զգուշութիւններով կը գոցուէին , որովհետեւ ամենափոքրիկ աղմուկ մը Իզապէլին ահ ու դող եւ սարսափ կը պատճառէր ։

Պզիկ աղմուկ մը լսելուն պէս , Իզապէլ յանկարծ կը ցատկէր իր տեղէն, որպէս թէ մէկուն գալատեանը սպաշխէր . յետոյ վերստին իր տեղը կ'իյնար ընկճած եւ յուսահատ ։ Սակայն դանդաղաքայլ հանդարտութիւն մը հետզհետէ իր սիրտը կ'ամբապնդէր , որովհետեւ իր չուրջը տեսնուած բոլոր առարկաները իր երջանկութիւնը կը յիշեցնէին եւ միւս կողմէ իր հօրաքոյրը կը փութար անոր կեանքը խորտակող եղեռնագործութիւնը չօշափող մխիթարական խօսքեր ըսել ։

Շատ հետաքրքրական բան մը տեղի կ'ունենար այս երկու կանանց մէջ . այն էր՝ որ անդադար Մարսիալ եւ Ֆէրնան Տէրօշ եղբարց մասին կը մտածէին լռիկ , բայց երբէք բառ մը չէին փոխանակէր անոնց մասին ։ Տիկին Քարթրէ իր եղբօր աղջիկը կը խնամէր անայլայլելի անձնուիրութեամբ մը . առաւօտ կանուխ անոր սենեակը կ'երթար եւ սըզայի մը պէս կը դարմանէր զայն . աղախիններէն եւ ոչ մին Ֆէրնան Տէրօշի կնոջ սենեակէն ներս կը մտնէր ։

Իզապէլի սենեակին մէջ , որ Լուի ԺՋ . ի ձեւով կահերէ զարդարուն չափազանց պէրազեղ էր , ձգացաւոր պահարան (comode) մը կար , որուն մարմարիոնին վրայ ժամանակաւ գեղորներով (bibelots) արձանիկներով եւ նրբակերտ ամաններով զարդարուն էին , Իզապէլ այդ ամենը իրենց տեղերէն վերցնելով , այժմ թողած էր միայն կապոյտ բլուրէ չրջանակ մը , որուն մէջ Մարսիալ եւ Ֆէրնան Տէրօշ եղբարց լուսանկարը զետեղուած էր , եւ միայն չորրչի կտորով մը Մարսիալին դէմքը ծածկուած էր։ Այս լուսանկարը ակնապիշ դիտելով էր որ Իզապէլ կը նիրհէր ու կ'արթննար ։

Տիկին Քարթրէ օր մը փորձեց զայն վերցնելով դարակներէն միոյն մէջ պահել , բայց հետեւեալ օրը դարձեալ միեւնոյն տեղը դրուած տեսաւ ։

Երբ Իզապէլ կը հագուէր , բուն իսկ իր հօրաքրոջ օդնութեամբը եւ երկուքը միասին դուրս կ'ելլէին պարտիզին մէջ կարճ պտոյտ մը կատարելու համար , Տիկին Քարթրէ զուր ջանքեր կ'ընէր Իզապէլը դէպի ձախ տանելու , որպէսզի Տէրօշ եղբարց փոքրիկ զործարանէն հեռի ըլլան . սակայն Իզապէլ՝ առանց այս մասին բառ մը արտասանելու իր հօրաքոյրը պարտիզին այն կողմը կը տանէր , ուր այնչափ երջանիկ եղած էր . եւ քանի մը վայրկեան կանգ առնելով Շէհնէյի պատին քակուած մասին առջեւ , տխրացած տնակը կը դիտէր ակնապիշ ։

— Այս պատին քակուած մասը պէտք չէ այս վիճակին մէջ թողուլ . ըսաւ առաւօտ մը Տիկին Քարթրէ ։

— Հօրաքո՛յրս , կ'աղաչեմ , քան մը փոխէք անկէ պատասխանեց Իզապէլ ։

Եւ արդարեւ ոեւէ փոփոխութիւն չ'եղաւ այն տեղ ։ Անգամ մը Իզապէլ նշմարեց Տէրօշ եղբարց ծերունի գործաւորը. Սիմոնը , որ սենեկին օդը փոխելու համար պատուհանները կը բանար եւ զինքը տեսնելով փղձկեցաւ . բայց այն օրէն յետոյ մանկամարզուհին այլեւս չը տեսաւ զայն , այլ ոտկայն՝ երբ Իզապէլ պատին առջեւ կը հանէր , ատեպ թեթեւ աղմուկ մը կը լսէր եւ կը գուշակէր թէ մարդու մը բնազդական չարժուձիերն են որ ակամայ ջանքեր կ'ընէ ինքզինքը հանդարտ բռնելու իր խցիկին մէջ։ Իզապէլ հասկցաւ թէ ծերունին Սիմոն իր դալատեանը կ'ապասէր , եւ իր վշտերուն մէջ՝ մխիթարութիւն մը կը գտնէր մանկամարզուհին տեսնելով , որմէ իր երկու աչերէրն ալ ա՛յնչափ սիրուած էին եւ որ ոտկայն , անոնց դժբաղդութիւնը պատճառեց ։ Իզապէլ կը յուսար թէ իր հօրաքոյրը օր մը զինքը մինակ պիտի ձգէ եւ ինք պիտի կրնայ Սիմոնին հետ տեսակցիլ , բայց Տիկին Քարթրէ իրեն ամենափոքրիկ չարժուձիերուն վրայ անգամ կը հսկէր նախանձոտ մը պէս , զղջալով որ երբեմն իր եղբօր աղջկան փաղանց ազատութիւն տուած էր ։

Թարգմ. Ե . ԹՈՐՈՍԵԱՆ

(Շարունակելի) (Վրոյր)